

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV URBANISMU

DEPARTMENT OF URBAN DESIGN

ARCHIV+

ARCHIVE+

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Klára Netrefová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D.

BRNO 2018

Zadání bakalářské práce

Číslo práce: FA-BAK0038/2017
Ústav: Ústav urbanismu
Studentka: **Klára Netrefová**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura a urbanismus
Vedoucí práce: **Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D.**
Akademický rok: 2017/18

Název bakalářské práce:

Archiv+

Zadání bakalářské práce:

Archiv Oddělení dějin architektury a urbanismu Muzea města Brna již dlouhou dobu přežívá v provizoriu v prostorách hradu Špilberk. Archiv přitom spravuje unikátní sbírku moderní architektury, tj. plánů, modelů a písemných dokumentů, které zpřístupňuje odborné veřejnosti. Instituce zároveň disponuje malým, ale aktivním badatelským týmem, jenž bohatě publikuje a zasloužil se o mnoho průkopnických výstav o brněnské architektuře (např. O nové Brno). V současnosti se část archivu pro nedostatek prostor přesouvá do panelového domu ve Vyškově, což je de facto likvidační krok pro současný historicko–architektonický výzkum. Jedná o naprosto nevyhovující prostory po technické stránce, a zároveň nedostupnost archivních materiálů bude znamenat značnou komplikaci pro všechny badatele.

Při nalezení vhodného místa by se přitom archiv Oddělení dějin architektury a urbanismu Muzea města Brna mohl stát základem brněnského „architekturcentra“, tedy instituce jak s výzkumným, tak výstavním potenciálem, zaměřené na moderní architekturu.

Uvolněná budova po Fakultě výtvarných umění na ulici Údolní 19 se zdá být příhodným objektem pro menší instituci zamýšleného formátu. Jedná se o dostupný pozemek v centru města, který při vhodném architektonicko–urbanistickém řešení může v sobě skloubit jak požadavky na propagační instituci galerijního typu s přívětivostí a otevřeností k široké veřejnosti, tak požadavky na instituci výzkumnou. Lze např. uvažovat i propojení ulice Údolní s parkem Špilberk.

Zároveň se nabízí úvaha o spolupráci VUT respektive Fakulty architektury, jako další instituce s vědeckým i výstavním potenciálem na realizaci brněnského „architektuzentra“.

Cílem projektu potom bude prostřednictvím návrhu studentů model této hybridní instituce jak po programové a architektonické stránce, tak po stránce zapojení zvoleného konceptu do městských souvislostí.

Rozsah grafických prací:

Úkol bude sestávat ze standardních projektových částí: analýzy, tvorby konceptu a návrhu.

- Průvodní zpráva
- Situace širších vztahů
- Situace 1:500
- Půdorysy podlaží 1:200 včetně legendy místností a výkazu výměr
- Podélný, příčný řez 1:200
- Charakteristické pohledy a řezy 1:200
- Perspektiva / axonometrie exteriéru
- Perspektiva / axonometrie interiéru
- Stavební detail – řez fasádou 1:25
- Model 1:500

Seznam literatury:

Ernst Neufert, Navrhování staveb: zásady, normy, předpisy o zařízeních, stavbě, vybavení, nárocích na prostor, prostorových vztazích, rozměrech budov, prostorech, vybavení, přístrojích z hlediska člověka jako měřítko a cíle, Praha, 2000.

Mary Lynn Ritzenthaler, Preserving: archives and manuscripts, Chicago 2010.

Barry Lord – Gail Dexter Lord – Lindsay Martin, Manual of museum planning : sustainable space, facilities, and operations, Lanham 2012.

May Cassar, Environmental management: Guidelines for museums and galleries, London 1995

Ken Worpole, Contemporary library architecture : a planning and design guide, London – New York 2013.

Jana Tichá (ed), Rem Koolhaas: Texty, Praha 2014.

ERA21, Ohniska architektury XVII, 2017, č. 2.

Termín zadání bakalářské práce: 12.2.2018

Termín odevzdání bakalářské práce: 7.5.2018

Bakalářská práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a bakalářská práce v elektronické podobě.

Klára Netrefová
student(ka)

Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D.
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Karel Havlíš
vedoucí ústavu

V Brně dne 12.2.2018

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
děkan

Urbanistické souvislosti- Širší vztahy

Dům bývalé studentské menzy se nachází na v centru Brna na ulici Údolní, na parcele č. 19, obklopený převážně historizující zástavbou nájemních domů z konce 19. století. V poslední době budova sloužila jako jedna z budov Fakulty Výtvarných umění VUT. FaVu se nedávno přesunula a nyní je budova prázdná. Charakteristickým rysem je jižní příkrý svah kopce na kterém se nachází hrad Špilberk. Záměrem návrhu bylo umožnit výstup z objektu směrem do parku pod Špilberkem. Dům je ve výborné dostupnosti na veřejnou hromadnou dopravu- tramvajové zastávky – Obilní trh, dopravní uzel Česká, Komenského náměstí, frekvence tramvajových spojení se pohybuje okolo tří minut. Archiv se tedy nachází na velice atraktivním místě s velice dobrou dostupností a spolu s architektonickým centrem by se mohla tato instituce stát významným činitelem ve svém okolí.

Archiváři mají příjezd na servisní dvorek, kde se nacházejí nejnutnější parkovací místa. Vzhledem k tomu že je lokalita perfektně navázána na MHD a nachází se v památkové zóně (charakter území C v obci nad 50 000 obyvatel), je parkování řešeno pouze minimálně a to formou stání pro vozíčkáře a garáží a pro dva užitkové automobily archivu. Toto řešení zároveň vychází ze současných trendů preferujících cyklistickou a pěší dopravu i z faktu, že budova v minulosti sloužila jako veřejná instituce bez parkovacích stání.

Architektonické řešení

MANUFAKTURA

„Historie se nestává, tvoří se a konstruuje“

Architektonické řešení reflektuje cestu a šíření informace.

Na jedné straně naší budovy doslova stojí architekturzentrum a na druhé archiv. Tyto dvě instituce spolu navzájem kontrastují, ale zároveň spolupracují. Stojí odděleně, ve dvou různých striktních světech ale ideově se střetávají, ideově mají stejné potřeby. Archivování dokumentů je velmi náročný proces, který vyžaduje extrémní soustředěnost. Archiválie mohou být velmi křehké cenné dokumenty, ale zároveň nosičem jedovatých plísni, které dokážou v mžiku zamořit celé okolí. Potřebují stálé klima, tmu a také uzavřený prostor nepřístupný veřejnosti. Tohle z archivu vytváří neprostupnou kontrolovanou zónu, přístupnou pouze „pár vyvoleným.“

V těsné blízkosti této hradby existuje architekturzentrum, které je funkčně přesným opakem, fluidní otevřené prosvětlené prostory. Volný nekontrolovaný pohyb veřejnosti a vlastně celkově život. Kdyby archiválie měly uši tak by možná by slyšely život za zdí.

Archív a architekturzentrum jsou tedy dva striktně oddělené provozy které spolu mají funkčně pramálo společného.

Toto neplatí na ideové rovině. Filtr mezi archivem a architekturzentrem funguje na vzájemném předávání dat. Informace je fluidní jako beton, formuje se, zalézá do spár a rozšiřuje kontext našeho vědění. Po ztuhnutí se formuje do jednoduchého snadno transportovatelného média- cihly, která je přístupná široké veřejnosti. Cihličky se staví na sebe a slepují se betonem. Vytvářejí nové struktury, nové kontexty a nové dokumenty k archivování.

Tento proces můžeme nazvat manufakturou na vědění.

Konstrukční řešení: Konstrukce původní budovy se zachovává ve větší míře, Návrh zachovává její nosné stěny, boří příčky a výrazně racionalizuje, díky srovnáním stropů ve druhé budově. Volím aditivní přístup. Na stávající nosné cihelné zdivo nastavuji železobetonové konstrukce s přepedjatými železobetonovými stropy.

Dispoziční řešení:

Vzhledem k potřebám archivu jsou provozy děleny na část pro veřejnost a pro zaměstnance. Hlavní vstup do budovy je z ulice údolní, na vstupní prostory navazuje hala a halou je možné dostat se do komerčního knihkupectví, které je otevřené směrem do ulice i do dvora. Hala plynule navazuje na galerii se zázemím. Ze haly je přístupné schodiště, kterým se dostaneme do hlavní části architekturcentra s knihovnou, studovnou a přednáškovým sálem. Dominantou druhého patra je kavárna s přístupem do parku pod Špilberkem přes venkovní terasu. Provozy jsou vertikálně hierarchizovány v přízemí a druhém patře jsou plně přístupné veřejnosti. Ve třetím patře se nachází prostor coworkingu s odpovídajícím zázemím. Badatel by mohl pokračovat do čtvrtého patra do prostoru soukromého archivu, kde se nachází kanceláře zaměstnanců a badatelna, s převýšeným patrem a výhledy do okolí.

Část depozitu je přístupná pouze zaměstnancům a to ze druhého dvora. V přízemí se nacházejí prostory pro prvotní očistu a ošetření archiválií. Celý depozitář je přístupný z jednoho schodiště, na každém patře jsou na obou stranách umístěny depozitáře. Až v závěrečném čtvrtém patře je vstup skrz depozitář do prostoru digitalizace a přípravy archiválií pro badatele. Archivář má možnost projít chodbou do prostoru kanceláří archivu. Celá budova má odpovídající sociální zázemí, je bezbariérová splňuje požadavky na požární bezpečnost (požární výtah, únikové schodiště)